

Asia: VN/18706/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot asetusluonnoksesta

Sivistystyönantajat (myöhemmin Sivista) toteaa, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää on muutettu useita kertoja ammatillisen koulutuksen reformin tultua voimaan. Sivista muistuttaa, että reformin toteutuminen on edelleen kesken, eikä kaikkia reformin elementtejä ole vielä pantu toimeen. Ammatillisen koulutukseen on kohdistunut poikkeuksellisen paljon muutoksia. Lisäksi koronakriisi on merkittävästi vaikeuttanut oppilaitosten arkea. Tuen lisäksi koulutuksen järjestäjät kaipaavat nyt ensisijaisesti työrauhaa ja sitä, että heitä kuunnellaan herkemällä korvalla opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta.

Sivista korostaa rahoitusjärjestelmän ylläpitäjäneutraalisuutta. Kaikkia koulutuksen järjestäjiä tulee kohdalla yhdenvertaisesti, mutta erityispiirteet ja toiminnanluonne huomioiden. Rahoituksen on oltava ennakoivaa ja suunnitelmallista. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen selkiyttämistä tulee jatkaa ja rahoitushakujen määrää vähentää. Sivista muistuttaa opetus- ja kulttuuriministeriötä siitä, että koulutuksen järjestäjät ovat monipuolinen joukkue, joka sisältää eri kokoisia ja tasoisia pelaajia. On siis tärkeää tarkastella rahoitusta myös yksittäisen järjestäjän näkökulmasta siten, että kaikenlainen työelämä- ja opiskelijälähtöinen toiminta voidaan turvata. Erikoistuneiden ja pienten oppilaitosten toiminta täytyy turvata.

Huomiot ehdotetusta opiskelijavuoden määritelmästä

Sivista on ottanut kantaa epävirallisen työryhmätyön puitteissa ehdotukseen opiskelijavuoden määritelmän muuttamisesta. Sivista kannattaa muutosta siltä osin, kun ylimääräisiä lomajaksoja ei tarvitsisi enää ilmoittaa KOSKI-palveluun eikä neljän viikon ylittäviä lomajaksoja vähennettäisi opiskelijavuosikertymästä. Tämä vähentää koulutuksen järjestäjän hallinnollista työtä ja järkevöittää toimintaa. Kannatamme myös sitä, että esitys ei kohdistu tutkinnon osiin tai lyhyisiin tutkintoihin.

Sivista ei kuitenkaan kannata ns. heinäkuunmallia, vaan esittää edelleen vaihtoehdoksi, muiden koulutuksen järjestäjien etujärjestöjen tapaan, oppivelvollisten opintojen opiskelijavuosien laskennan aloittamisen 1.8. alkaen. Sivista katsoo, että tämä selkeyttäisi aloittavien opiskelijoiden opiskelijavuosilaskentaa sekä puuttuisi ministeriön huomauttamaan "kikkailuun". Näin ollen oppivelvollisten osalta opiskelijavuosien kertymä alkaisi 1.8. Sivista ei kuitenkaan myöskään yhdy opetus- ja kulttuuriministeriön muutostarpeen perusteluun, vaan katsoo, että asian olisi voinut korjata OKM:n ohjeistuksella.

Kannamme erityistä huolta esityksen negatiivisista signaalivaikutuksista eli siitä, että koulutuksen järjestäjiä ohjataan pitämään heinäkuu lomakuukautena. Näin ollen ajattelussa painotetaan vahvasti lukuvuotta eikä kalenterivuotta. Vaarana on, että opetus- ja kulttuuriministeriön esitys kohtelee toimialoja ja oppilaitoksia eriarvoisesti. Esimerkiksi sesonkialoilla koulutus keskittyy merkittävältä osin heinäkuulle. Iso osa oppilaitoksista toimii kalenterivuoden mukaan ja opetus- ja kulttuuriministeriö on vahvasti viestinyt koulutuksen järjestäjille hyödyntämään koko kalenterivuotta toiminnassaan.

Huomiot tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen kustannuskertoimista

Sivista pyytää opetus- ja kulttuuriministeriötä harkitsemaan työvoimakoulutuksen korotuskertoimien laskun lieventämistä, mikäli ns. heinäkuumalli opiskelijavuosilaskennassa otetaan käyttöön ja mikäli todetaan, että sillä on työvoimakoulutuksen kannattavuutta heikentävä vaikutus.

Muilta osin Sivistalla ei ole huomautettavaa.

Huomiot majoituksen korotuskertoimista

Sivista pitää majoituskertoimen nostamista perusteltuna.

Huomiot tutkintotyypikertoimista

Sivista kannattaa esitystä nostaa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusrahoituskertoimien korottamisesta. Laskelmien perusteella on selvää, että opiskelijamaksujen 15 prosentin osuus kokonaisrahoituksesta ei toteudu tällä hetkellä.

Kannamme kuitenkin huolta siitä, että samassa hallituksen esityksessä noin 80 % ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista siirtyy alempaan kustannuskoriin. Näin ensisilmäyksellä oivallinen esitys korottaa tutkintotyyppi kertoimia, ei tosiasiallisesti paranna ammatti- ja erikoisammattitutkintoja järjestävien koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia toteuttaa näitä tutkintoja, sillä nämä uudistukset pääosin neutralisoivat toisensa.

Sivista pyytää opetus- ja kulttuuriministeriötä miettimään kaikki keinot, joilla ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rahoitus pohjaa voidaan vahvistaa. Yhdymme monien huoleen siitä, että jatkuva oppiminen ja työelämän muutokset edellyttävät laajaa osaamisen kehittämistä ja sitä kautta

vakaata rahoituspohjaa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoille. Erityisesti paljon näitä tutkintoja järjestäville koulutuksen järjestäjille tilanne on tukala.

Huomiot yrittäjän oppisopimuskoulutuksen työelämäpalautteen keräämisestä ja laskennasta

Sivista kannattaa esitettyjä muutoksia.

Muut huomiot

-

Rode Jussi-Pekka
Sivistystyöntekijät ry